

Universitatea Babeş–Bolyai
Facultatea de Istorie și Filosofie
Școala Doctorală „Istorie, Civilizație, Cultură”

I M R E H I S T V Á N

1 9 1 9 – 2 0 0 3

– Rezumat teză –

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC
Prof. Dr. Romsics Ignác

DOCTORANDĂ
Both Noémi Zsuzsanna

REFERENȚI

Dr. Gidó Attila,
Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale

Prof. Dr. Pál Judit,
Universitatea Babeş-Bolyai

Prof. Dr. Rostás Zoltán,
Universitatea din București

PREȘEDINTE
Prof. Dr. Rűsz Fogarasi Enikő,
Universitatea Babeş-Bolyai

Cluj-Napoca
2019

CUPRINS

1. Prefață	4
2. Copilărie	15
3. Elev al Colegiului Unitarian din Cluj	26
4. Elev al Școlii Reformate Superioare de Comerț din Brașov	34
5. Student al Universității Ferenc József	43
6. Cercetare în cadrul Institutului Științific Transilvan	57
7. Anii tranziției	82
7.1. Funcționar la cooperativă	87
7.2. În mediul academic	91
7.3. Profesor-director	107
8. Perioada socialismului	113
8.1. Angajat al Universității Bolyai respectiv Babeș-Bolyai din Cluj	122
8.2. În cercul familial și de prieteni	149
8.3. Din perspectiva Securității	158
8.4. Cercetătorul marxist al trecutului secolului	162
8.5. Organizatorul științific	187
8.6. În serviciul comunității	205
9. După revoluție	212
10. Sumar	228
11. Bibliografie	232
12. Anexe foto	255

CUVINTE CHEIE:

Imreh István, atelierul de istoriografie din Cluj, biografie, istoriografie, secuime, satul secuiesc legislator și reglementator, sociologie, maghiarii din Transilvania, istoria societății și a economiei, socialism de stat.

În teza mea despre Imreh István doresc să cuprind condițiile specifice celei de a doua jumătăți a secolului XX. ale istoriografiei maghiare din Transilvania, și parcurgerea carierei unui istoric-sociolog care s-a implicat și în organizarea vieții științifice. Cercetând parcursul lui Imreh István, născut în 1919, de a lungul întregului secol XX, am fost preocupat în primul rând de modul în care, în timp ce mulți dintre colegii de breaslă au avut de suferit din cauza schimbărilor politice, acesta a reușit să-și păstreze funcțiile în viața publică prin schimbări de regim și de suzeranitate, și totodată să realizeze o operă credibilă și extraordinar de coerentă. Se poate anticipa că elementele răspunsului se pot căuta într-o constelație fericită a lucrurilor, dar de multe ori era nevoie și de concesiuni față de realitățile existente.

Prima parte a lucrării parcurge cronologic viața istoricului între 1919 și 1944. Perioadele 1944-48 și 1948-1989 sunt structurate tematic. Perioada de aproximativ un deceniu și jumătate de după Revoluție, l-am prezentat-o într-un capitol mai lung.

În lucrarea mea am pornit de la teoria ce poate fi legată de curentul *intellectual history*, care consideră că felul discursului istoric este determinat și de personalitatea istoricului, respectiv contextul realizării textelor. Faptul că am prezentat relativ detaliat cadrul mai larg (politic) și mai restrâns (instituțional și social) în care s-a realizat opera de istoric al lui Imreh István, și că, pe lângă descrierea rolurilor sale ca om de știință, m-am interesat și de modul în care s-a manifestat în cadrul familiei sale și în legătură cu persoanele apropiate, se explică pe de o parte prin lipsa cercetărilor de bază, pe de altă parte prin importanța care i-am atribuit mediului în care s-a format această operă. Mi-am structurat discursul de multe ori în concordanță cu epocile istoriei politice, luând în considerare modul în care regimurile totalitare s-au amestecat în viața privată a oamenilor de rând și mai ales în cea a elitelor.

Mai întâi am prezentat bibliografia tematicii, după care am descris primii ani petrecuți la Sâncraiu și Bodoc (Județul Covasna), schițând mediul mai restrâns și mai larg în care istoricul s-a socializat, locurile și experiențele primei copilării. Fiind primul născut într-o familie secuiească care nu posedă o avere însemnată, dar care datorită activității sale

comerciale aparținea clasei de mijloc inferior, pentru el calea mobilității sociale trecea evident prin studii. El era încurajat în acest sens și de cei apropiați, dar nu-i lipsea nici ambiția personală. În oglinda rezultatelor excelente la învățătură, și dat fiind situația relativ bună a a familiei, comunitatea considera ca o evidență că după terminarea celor patru ani ai învățământului primar, el trebuie să-și continue studiile într-o instituție prestigioasă de învățământ. Această instituție urma să fie Colegiul Unitarian din Cluj, alegerea fiind determinată și de caracterul de mare oraș al Clujului și apartenența familiei la confesiunea unitariană.

În decursul celor patru ani petrecuți la unitarieni, Imreh Istvan a intrat în contact cu personalități de seamă ai orașului, și avea în anturajul lui persoane precum Mikó Imre și Bodor András, care aveau să ocupe mai târziu funcții importante. Se datorează în primul rând profesorului său de desen, Tóth István, faptul că între 1930 și 1934 el s-a pregătit să devină pictor, și că artele plastice îl preocupau mai presus de toate. Imreh István a fost unul din ilustratorii cei mai tineri ai revistei *Remény*, dar și-a demonstrat talentul în fața publicului școlar și cu ocazia expozițiilor anuale.

Este foarte probabil ca în lipsa rezistenței tatălui său, Imreh István senior, asemenea prietenilor săi (Erdős László, Márkos András), și Imreh István ar fi devenit artist plastic, dar faptul că din 1934 el a fost nevoit să-și continue studiile la Școala de Comerț din Brașov, l-a orientat într-o altă direcție. În Brașov el s-a format sub îndrumarea unor profesori activi atât pe plan științific cât și pe plan civic și politic. Szécsi Sándor care pe lângă Kacsó Sándor a dus și un rol public, a avut o influență definitivă, introducându-l în opera scriitorilor populari (népi írók) și în activitatea sociografiei rurale, încurajându-l chiar și în sensul cercetării individuale. În 1938 eșuează la bacalaureat din cauza cunoașterii slabe a limbii române, și în consecință lucrează doi ani la o întreprindere din Sfântu Gheorghe, la început ca stagiar fără plată, mai târziu ca salariat.

Imreh István nu era singurul maghiar ardelean pentru care cel de Al doilea arbitraj de la Viena a însemnat posibilitatea de a-și continua studiile. După absolvirea examenelor s-a înscris la Facultatea de Economie a Universității Ferenc József care a revenit la Cluj de la Szeged, unde a avut ocazia să se formeze sub îndrumarea marilor specialiști ai epocii (Kovrig Béla, Kislégyi Nagy Dénes, Teleki Géza și alții). În timpul anilor de studenție, condițiile instituționale și personale ale activității științifice sunt asigurate pe lângă universitate și de

către Societatea Muzeului Ardelean, respectiv nou înființatul Institut Științific. În anii studenției este membru activ al Asociației Studenților maghiari din Cluj, și al Cercului Martie fiind un tânăr idealist, animat de spirit revoluționar, și a participat cu entuziasm la acțiunile organizate în sprijinul țărănimii și al secuimii.

Tânărul Imreh István cunoștea de îndeaproape problemele economice și sociale și urmărea cu atenție din a doua jumătate a anilor 30 activitatea mișcării populare maghiare, în consecință nu-i era greu să aborde cu empatie și interes problemele cele mai actuale ale vremii. Nu a fost tentat de cariera politică nici ca student nici după terminarea studiilor. Angajamentul față de comunitate, cu alte cuvinte nevoia de a sluji poporul, era asociată la el pasiunii pentru viața de cercetător, și dorea să influențeze societatea prin activitatea sa științifică.

Un factor decisiv în acest sens a fost faptul că era acceptat de mediul academic, altfel el s-ar fi orientat probabil în direcția impusă de situația de după războiul mondial: ar fi devenit specialist în economie. Venczel József, pe care l-a cunoscut cu ocazia cercetărilor de la Unguraș (Balványosváralfa) de la începutul anilor 1940, și care până în 1947 a ocupat funcții importante, a avut un rol decisiv că nu s-a întâmplat astfel, și că în 1948 Imreh István a fost invitat să predea la universitatea maghiară din Cluj. Din acest moment până la desființarea predării în limba maghiară a istoriei în 1983, el a fost profesor al Universității Bolyai, mai târziu Babeș–Bolyai, între timp a fost angajat și la Institutul de Istorie din Cluj.

Imreh István debutează ca cercetător științific în prima parte a anilor 1940. Primele sale publicații pe lângă unele elemente caracteristice discursului științific și politic ale epocii Horthy, prezintă asemănări cu viziunea marxistă. A devenit membru al Partidului Comunist Român în 1945, fapt care i-a fost favorabil după 1948 din punct de vedere politic. A rămas membru al partidului comunist până la căderea regimului. Din punct de vedere profesional a fost în avantajul lui că era printre puținii istorici competenți specializați în istorie economică și socială, discipline în plină ascensiune. În schimb, „tovarăși” i-au reproșat activitatea sa desfășurată în cadrul KMDSZ „după eliberare”, calificată drept o organizație șovină și naționalistă și prietenia cu Venczel József, persecutat de regim după 1947. În 1951 tatăl său este declarat chiabur și acest lucru era să-i pericliteze cariera universitară, și a făcut imposibilă numirea sa ca profesor. Cele câteva articole de publicistică apărute la începutul anilor 50, documentează disperarea lui Imreh István, cap de familie cu doi copii.

Politica de deschidere instalată odată cu sfârșitul epocii staliniste, și mai ales după venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu care a urmat în funcția de prim secretar pe Gheorghe Gheorghiu Dej, a permis realizarea condițiilor pentru perfecționarea profesională. Au fost înființate reviste și edituri în limbile minorităților, precum și ateliere științifice care cercetau trecutul maghiarilor din Ardeal, și în general se putea exprima mult mai liber în public.

Imreh István a obținut cele mai mari succese profesionale între mijlocul anilor 1970 și începutul anilor 1980, perioadă tratată amănunțit în capitolele *Cercetătorul marxist al istoriei secuilor* și *Un organizator al științei*, la care au contribuit, pe lângă munca enormă și talent, numeroși factori. Sentimentul puternic al apartenenței la comunitatea secuio-maghiară, precum și credința sa în principiul autodeterminării l-a împiedicat să adere în mod necondiționat la tendințele de modernizare demarate de statul socialist. Cărțile sale erau interpretate de unii contemporani ca opere care afirmau primordialitatea autodeterminării, păstrării identității naționale, libertății sau valorilor comunitare față de activitatea statală. Lucrările sale publicate în timpul regimului socialist, sunt considerate opere de referință și azi, în ciuda compromisurilor necesare făcute condițiilor vremii, și acest fapt se datorează în primul rând respectului său pentru aparatul critic al istoriografiei. La fel de apreciate sunt și lucrările sale din domeniul istoriei sociologiei, precum și activitatea sa de organizator al științei, deoarece acestea reprezintă etape importante din perspectiva dezvoltării sociologiei maghiare din Transilvania.

Deși diagnosticat cu boala Parkinson în 1990, Imreh István a luat parte în mod activ la reorganizarea vieții științifice maghiare din Transilvania de după Revoluție. A contribuit atât la reorganizarea Societății Muzeului Ardelean cât și la înființarea Asociației Etnografice Kriza János. Între timp a publicat numeroase articole, lucrări și volume, abundența publicațiilor fiind explicată și de existența manuscriselor nepublicate în ultimul deceniu al epocii Ceaușescu.

O biografie nu este un exemplum și nu am avut motivațiile autorilor de hagiografii. Sunt convins totuși, că viața și opera lui Imreh István este demnă de atenția posterității atât din punct de vedere științific cât și din punct de vedere uman.

1. BIBLIOGRAFIE

1.1. SURSE ARHIVISTICE ȘI MANUSCRISE

Arhivele Ráday ale Eparhiei Reformate de pe lângă Dunăre:
Mostenirea manuscriptica a lui Benda Kálmán

Colecția Specială a Bibliotecii Academiei:
Revista școlară *Speranța*

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Cluj [Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Kirendeltsége]:
Colegiul Unitarian din Cluj [Kolozsvári Unitárius Kollégium]
Universitatea Bolyai din Cluj [Kolozsvári Bolyai Tudományegyetem]

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Brașov [Román Nemzeti Levéltár Brassó Megyei Kirendeltsége]:
Școala Reformată Superioară de Comerț cu Predare în Limba Maghiară din Brașov [Brassói Református Felső-kereskedelmi Fiúiskola]

Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Covasna [Román Nemzeti Levéltár Kovászna Megyei Kirendeltsége]:
Fondul familial Imreh de la Sâncraiu (1687–1864) [A sepsiszentkirályi Imreh család fondja (1687–1864)];
Registrele parohiale de stare civilă [Egyházi Anyakönyvi iratok]
Camera de Comerț și Industrie Târgu Mureș [Marosvásárhelyi Kereskedelmi- és Iparkamara]
Școala Generală Sâncraiu [Sepsiszentkirályi elemi iskola]
Școala Generală Bodoc [Bodoki elemi iskola]

Corespondența dintre Árvay József și Imreh István. În posesia moștenitorilor.

Arhivele Județului Békés, Ungaria:
Corespondența dintre Imreh István și Kovách Géza

Arhivele Universității Corvinus din Budapesta:
Facultatea de Științe Economice a Universității Regale Maghiare Ferenc József

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității [a Szekutitáté levéltára]:
Dosarul lui Imreh István (fiul)
Dosarul lui Imreh István (tatăl)

Arhivele Județului Csongrád din Hódmezővásárhely, Ungaria:
Documentele etnologului Tárkány Szücs Ernő și ale soției sale Bihal Ella

Arhivele Societății Muzeului Ardelean:

Mostenirea manuscriptica a lui Bözödi György
Mostenirea manuscriptica a lui Imreh István
Mostenirea manuscriptica a lui Jordáky Lajos
Mostenirea manuscriptica a lui Pataki József

Arhivele Centrale ale Eparhiei Reformate din Ardeal:
Mostenirea manuscriptica a lui Markos András

Muzeul Hermann Ottó:
Mostenirea manuscriptica a lui Wellmann Imre

Carnetul de student al Mariei Höhn. În posesia moștenitorilor.

Carnetul de student al lui Imreh István. În posesia moștenitorilor.

Documentația alegerii lui Imreh István ca membru de onoare permanent al Societății Muzeului Ardelean. În posesia moștenitorilor.

Jurnalul de muncă al lui Imreh István. În posesia moștenitorilor.

Fundația Jakabffy Elemér:
Mostenirea manuscriptica a lui Puskás Lajos

Correspondența dintre László Gyula și Imreh István. În posesia lui László Zoltán.

Arhivele Naționale ale Ungariei:
Direcția pentru Grupuri Etnice și Minorități
Documentele consilierului ministerial Szalay Béla

Colecția de Manuscrise și Cărți Rare al Academiei Ungare de Științe:
Documente referitoare la Societatea Muzeului Ardelean
Scrisorile trimise de Gunda Béla către Márkos András
Scrisorile trimise de Jakó Zsigmond către Mályusz Elemér
Scrisorile trimise de Wellmann Imre către Mályusz Elemér

Arhivele Bibliotecii Naționale Széchenyi:
Mostenirea manuscriptica a lui Szabó T. Attila

Parohia Reformată din Bodoc:
Procese verbale ale prezbiteriului congregației reformate din Bodoc, de la 1 iulie 1923 până la 3 august 1930.

Casa memorială Szabédi László:
Documentele Editurii Kriterion

Muzeul Național Secuiesc:
Cărțile pentru vizitatori

1.2. SURSE AUDIO ȘI AUDIOVIZUALE

Interviu realizat cu Barabás Rozália (Bodoc, 2014). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Báthory Lajos (Cluj-Napoca, 2012). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Benkő Samu (Cluj-Napoca, 2011). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Csucsujá István (Cluj-Napoca, 2011). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Egyed Ákos (Cluj-Napoca, 2011). În posesia autorului.

Imreh István, istoric. Talent. "Intelect peste egocentrism." film-portet despre istoricul Imreh István. [Imreh István történeasz. Talentum. „Őncélúságon felüli értelem.” Portréfilm Imreh István történeaszról.]. Realizat de: Sas Péter. 2001.

Interviu realizat cu Imreh Mária (Cluj-Napoca, 2011). În posesia autorului.

Imreh Rozáliával készített interjú (Bodoc, 2014). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Kiss András (Cluj-Napoca, 2011). În posesia autorului.

Interviu realizat cu Imreh Istvánnal de către Rostás Zoltán (Cluj-Napoca, cca. anii 2000). În posesia lui Rostás Zoltán.

Interviu realizat cu Sinka Júlia (Bodoc, 2014). În posesia autorului.

1.3. VOLUME

A Kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem tájékoztatója. A Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Diákvédő Hivatala, Kolozsvár, 1942.

A Kolozsvári Unitárius Kollégium értesítője az 1930/1931-es iskolai évről. Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, Kolozsvár, 1932.

A Lázár utcától a Postakert utcáig. Szabédi László naplófeljegyzései (Diarium), önéletrajzai, válogatott levelezése. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta Bartha Katalin Ágnes. Komp-Press, Kolozsvár, 2007.

Assmann, Jan: *A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politika a korai magaskultúrákban.* Atlantisz, Budapest, 2004.

Az Egyetemi Diákvédő Hivatal működése az 1942/1943-es tanév I. félévében. György Lajos jelentése. Kolozsvár, 1942.

Az Egyetemi Diákvédő Hivatal működése az 1943/1944-es tanévben. György Lajos jelentése. Kolozsvár, 1944.

Bădina, Ovidiu: *Cercetarea sociologică concretă. Tradiții românești.* [Szociológiai kutatások. Román hagyományok]. Editura Politică. București, 1966.

Bădina, Ovidiu: *Dimitrie Gusti. Contribuții la cunoașterea operei și activității sale* [Dimitrie Gusti. Adalékok az életmű megismeréséhez]. Editura Științifică, București, 1965.

Balogh Edgár: *Számadásom (1956–1993).* Komp-Press, Kolozsvár, 1993.

Balogh Edgár: *Szolgálatban. Emlékirat (1935–1944).* Kriterion, Bukarest, 1978.

Bányai Éva: *Sikertörténetek kudarcokkal. Bukaresti életutak. Beszélgetések bukaresti magyar értelmiségiekkel.* Komp-Press, Kolozsvár, 2006.

Bárdi Nándor – Éger György (Szerk.): *Magyarok Romániában 1990–2015. Tanulmányok az erdélyi magyarságról.* Károli Gáspár Református Egyetem – L' Harmattan, Budapest, 2017.

Bárdi Nándor – Filep Tamás Gusztáv – Lőrincz D. József (Szerk.): *Népszolgálat. A közösségi elkötelezettség alakváltozatai a magyar kisebbségek történetében.* Kalligram, Budapest, 2015.

Bárdi Nándor – Pál Judit (Szerk.): *Székelyföld története. III. Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont – Erdélyi Múzeum-Egyesület – Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely, 2016.*

Benda Gyula: *Társadalomtörténeti tanulmányok.* Osiris, Budapest, 2006.

Benkő Samu – Csetri Elek – Imreh István: *Tanulmányok az erdélyi kapitalizmus kezdeteiről*. Tudományos Könyvkiadó, Bukarest, 1956.

Bodor András – Cselényi Béla – Jancsó Elemér – Jakó Zsigmond – Szabó T. Attila (Szerk.): *Emlékkönyv Kelemen Lajos születésének nyolcvanadik évfordulójára*. Tudományos Könyvkiadó, Kolozsvár – Bukarest, 1957.

Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (Szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*, Budapest, Osiris, 2006.

Bognár Szabina: *A népi jogélet kutatása Magyarországon*. Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 2016.

Boia, Lucian: *Capcanele istoriei. Elita intelectuală românească între 1930 și 1950* [A történelem csapdái. A román értelmiségi elit 1930 és 1950 között], Humanitas, București, 2012.

Bottoni, Stefano: *Sztálin a székelyeknél. A Magyar Autonóm Tartomány története (1952–1960)*. Pro-Print, Kolozsvár, 2008.

Bourdieu, Pierre: *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről*. Budapest, Napvilág, 2002.

Bözödi György: *Székely bánja*. Mefhosz Könyvkiadó, Budapest, 1939.

Brubaker, Rogers – Feischmidt Margit – Jon Fox – Grancea, Liana: *Nacionalista politika és hétköznapi etnicitás egy erdélyi városban*. L' Harmattan, Budapest, 2011.

Cs. Gyimesi Éva: *Szem a láncban. Bevezetés a szekusdossziék hermeneutikájába*. Komp-Press, Kolozsvár, 2009.

Csáki Árpád – Kinda István – Nagy Balázs – Tóth Szabolcs Barnabás (Szerk.): *Bodok. Háromszék Vármegye Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2016.*

Csetri Elek – Egyed Ákos – Kerekes Jenő – Somai József (Szerk.): *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából*. I. Romániai Magyar Közgazdász Társaság, Kolozsvár, 2001.

Csetri Elek – Imreh István: *Erdély változó társadalma (1767–1821)*. Kriterion, Bukarest, 1980.

Csetri Elek – Jakó Zsigmond – Sipos Gábor – Tonk Sándor (Szerk.): *Művelődéstörténeti tanulmányok*. II. Kriterion, Bukarest, 1980.

Csetri Elek – Jakó Zsigmond – Tonk Sándor (Szerk.): *Művelődéstörténeti tanulmányok*. I. Kriterion, Bukarest, 1979.

Csőgör Lajos: *Emlékeim a kolozsvári magyar egyetem megszervezéséről*. In. *Erdély Magyar Egyeteme 1944–1949*. Custos, Marosvásárhely, 1995.

Dálnoki Szabó Dénes (Szerk.): *A Kriterion műhelyében. Beszélgetések Domokos Gézával a Kriterion Könyvkiadóról.* Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1980. 1988.

Documentele privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania. 12. aprilie 1848. – 29. aprilie [Dokumentumok a román fejedelemségek 1848-as forradalmára vonatkozóan. Erdély. 1848. árpilis 12. – árpilis 29.] II. Editura Academiei, București, 1979.

Documentele privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania. 30. aprilie – 14. mai. 1848. [Dokumentumok a román fejedelemségek 1848-as forradalmára vonatkozóan. Erdély. 1848. árpilis 30. – május 14.] III. Editura Academiei, București, 1982.

Documentele privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania. 14. mai – 25. mai 1848. [Dokumentumok a román fejedelemségek 1848-as forradalmára vonatkozóan. Erdély. 1848. május 14. – május 25.] IV. Editura. Academiei, București, 1986.

Erdei Ferenc: *A magyar társadalom.* Minerva, Kolozsvár, 1945.

Faragó József – Incze Miklós – Katona Szabó István – Sebestyén Kálmán (Szerk.): *A kolozsvári Bolyai Tudományegyetem 1945–1959.* Bolyai Egyetem Barátainak Egyesülete – Bolyai Egyetemért Alapítvány, Budapest, 1999.

Faragó József – Incze Miklós – Katona Szabó István (Szerk.): *Az erdélyi magyar felsőoktatás évszázadai.* Bolyai Egyetemért Alapítvány, Budapest, 1996.

Faragó József (Szerk.): *Szülőföldünk. A KMDSZ Székelyföldi Munkaközössége székelyudvarhelyi vándorgyűlésének előadásanyaga.* Székelység Lap- és Könyvkiadó Szövetkezet. Sepsiszentgyörgy, 1944.

Gaál György: *Egyetem a Farkas utcában. A kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem előzményei, korszakai és vonzatai.* Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság, Kolozsvár, 2001.

Gáll Ernő: *A romániai polgári szociológia. Kritikai tanulmány.* Állami Politikai Könyvkiadó. Bukarest, 1958.

Gáll Ernő: *Napló, 1977–1990.* I. Sajtó alá rendezte Gáll Éva és Dávid Gyula. Polis. Kolozsvár, 2003.

Gáll Ernő: *Számvetés. Huszonhét év a Korunk szerkesztőségében.* Komp-Press, Kolozsvár, 1995.

Gidó Attila: *Oktatási intézményrendszer és diákpopoláció Erdélyben 1918–1948 között.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2013.

Gusti, Dimitrie: *A szociológiai monográfia.* Válogatta, fordította, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta Balázs Sándor. Kriterion, Bukarest, 1976.

Györffy Gábor: *Cenzúra és propaganda a kommunista Romániában. A romániai magyar nyilvánosság korlátozása a kommunista diktatúra időszakában.* Komp-Press, Kolozsvár, 2009.

Hobsbawm, Eric: *A történelemről, a történetírásról*. Napvilág, Budapest, 2006.

Imreh István – Pataki József: *Kászonszéki krónika 1650–1750*. Európa – Kriterion, Bukarest – Budapest, 1992.

Imreh István: *A fejedelmi gazdálkodás Bethlen Gábor idejében*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1992.

Imreh István: *A rendtartó székely falu. Faluközösségi határozatok a feudalizmus utolsó évszázadaiból*. Kriterion, Bukarest, 1973.

Imreh István: *A törvényhozó székely falu*. Kriterion, Bukarest, 1983.

Imreh István: *Erdélyi eleink emlékezete 1550–1850: társadalom és gazdaságtörténeti tanulmányok*. Teleki László Alapítvány – Polis, Budapest – Kolozsvár, 1999.

Imreh István: *Erdélyi hétköznapok. Társadalom- és gazdaságtörténeti írások a bomló feudalizmus korszakáról*. Kriterion, Bukarest, 1979.

Imreh István: *Majorsági gazdálkodás a Székelyföldön a feudalizmus bomlásának idején. Adatok a 18. század végi és 19. század eleji székelyföldi nagybirtok gazdálkodásáról és a paraszti földek kisajátításáról*. Állami Közgazdasági- és Jogi Könyvkiadó, Bukarest, 1956.

Imreh István: *Székelyek a múltó időben*. Magvető, Győr, 1987.

Imreh István: *Újkori egyetemes történeti előadások. 1870–1918*. Tanügyi sokszorosító. Kolozsvár, 1959.

Istoricul Imreh Ștefan la vârsta de 60 de ani [A történész Imreh István 60 éves]. Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj-Napoca, 1979.

Jakab Albert Zsolt: *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat. A kulturális emlékezet reprezentációi Kolozsváron*, Kriza János Néprajzi Társaság – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, 2012.

Jakó Zsigmond: *Az Erdélyi Nemzeti Múzeum levéltárának múltja és feladatai*. Erdélyi Tudományos Füzetek, Kolozsvár, 1942.

Jakó Zsigmond: *Írás, könyv, értelmiség. Tanulmányok Erdély történelméhez*. Kriterion, Bukarest, 1976.

Jauss, Hans Robert: *A recepció elmélete. Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika*. Osiris, Budapest, 1999.

Kacsó Sándor: *Fogy a virág, gyűl az iszap*. Magvető, Budapest, 1985.

Kacsó Sándor: *Nehéz szagú iszap fölött*. Magvető, Budapest, 1985.

Kacsó Sándor: *Virág alatt, iszap fölött*. Magvető, Budapest, 1985.

Katona Szabó István: *A nagy remények kora. Erdélyi demokrácia 1944–1948*. Magvető, Budapest, 1990.

Katona Szabó István: *Életem Erdélyben*. Magyar Nemzeti Tájékoztató Alapítvány, Budapest, 2002.

Kiss András – Kovács Kiss Gyöngy – Pozsony Ferenc (Szerk.): *Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1999.

Kovács András – Sipos Gábor – Tonk Sándor (Szerk.): *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1996.

Kozma Csaba: *Tanítsa írásra, szám vetésének mesterségére. Adalékok a bodoki oktatás történetéhez*. Bodoki Henter Károly Egyesület, Sepsiszentgyörgy, 2003.

Kövér György: *Biográfia és társadalomtörténet*. Osiris, Budapest, 2014.

Kunt Gergely – L. Balogh Béni – Schmidt Anikó (Szerk.): *Trianon arcai. Naplók, visszaemlékezések, levelek*. Libri, Budapest, 2018.

L. Balogh Béni: *Küzdelem Erdélyét. A magyar–román viszony és a kisebbségi kérdés 1940–1944 között*. Akadémia, Budapest, 2012.

László Gyula: *1910-ben születtem... Egy 20. századot végigélt magyar ember emlékezései*. Életünk Könyvek, Szombathely, 1995.

Látom az életem nem igen gyönyörű. A madéfalvi veszedelem tanúkihallgatási jegyzőkönyve. 1764. Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közzéteszi Imreh István. Kriterion, Bukarest, 1994.

Lejeune, Philippe: *Önéletírás, élettörtét, napló*. L'Harmattan, Budapest, 2003.

Losonci Miklós: *Erdős László*. Dunántúli Kőolajipari Gépgyár Szakszervezeti Bizottsága, Szolnok, 1987.

Lőrincz D. József: *Az átmenet közéleti értékei a mindennapi életben*. Pro-Print, Csíkszereda, 2004.

Máthé János: *Magyarhermány kronológiája (1944–1964)*. Közreadta, a háttér tanulmányokat és a jegyzeteket írta Márton László. Pro-Print, Csíkszereda, 2008.

Nathalie, Kálnoky: *A nemes székely nemzet konstitúciói és privilégiumai*. Pallas-Akadémia, Csíkszereda, 2007.

Némedi Dénes: *A népi szociográfia*. Gondolat, Budapest, 1985.

Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása: Történelmi, régészeti, természetrajzi s népismei szempontból*. III – Háromszék. Ráth Mór Kiadása, Pest, 1869.

- Papp István: *A magyar népi mozgalom története. 1920–1990*. Jaffa, Budapest, 2012.
- Pleșa, Liviu: *Istoriografia clujeană sub supravegherea Securității (1945–1965)* [Kolozsvári történetírás a Szekutitáté megfigyeléseinek tükrében. 1945–1965]. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2017.
- Ránki György: *Közgazdaság és történelem. A gazdaságtörténet válaszfűjtjai*. Akadémia Kiadó, Budapest, 1977.
- Revízió vagy autonómia? Iratok a magyar-román kapcsolatok történetéről (1945–1947)*. A bevezető tanulmányt írta és összeállította Fülöp Mihály. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta Vincze Gábor. Teleki László Alapítvány, Budapest, 1998.
- Revoluția de la 1848 din Transilvania. 2. martie – 12. aprilie 1848* [Az 1848-as forradalom Erdélyben. 1848. március 2. – április 12.] I. Editura Academiei, București, 1977.
- Roiban, Cristian: *Ideologie și istoriografie: protocronismul* [Ideológia és történetírás: a protokronizmus]. Editura Universității de Vest, Timișoara, 2014.
- Romsics Ignác: *Az 1947-es párizsi békeszerződés*. Osiris, Budapest, 2006.
- Romsics Ignác: *Clio bővületében. Magyar történetírás a 19–20. században – nemzetközi kitekintéssel*. Osiris, Budapest, 2011.
- Sipos Balázs: *Sajtó és hatalom a Horthy-korszakban. Politika- és társadalomtörténeti vázlat*. Argumentum, Budapest, 2011.
- Stoica, Stan: *Istoriografie românească între imperativele ideologice și rigorile profesionale* [Történetírás az ideológiai és szakmai elvárások között. 1953–1965]. 1953–1965. Meronia, București, 2012.
- Székely falutörvények*. Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közzéteszi Imreh István. Erdélyi Tudományos Intézet, Kolozsvár, 1947.
- Székely felkelés 1595–1596*. Kriterion, Bukarest, 1979.
- Szlucska János: *„Pünkösdi királyság”. Az észak-erdélyi oktatásügy története 1940–1944*. Gondolat, Budapest, 2009.
- Tagányi Károly: *A földközösség története Magyarországon*. Athenaeum, Budapest, 1950.
- Tárkány Szücs Ernő: *Magyar jogi népszokások*. Gondolat, Budapest, 1981.
- Thom, Françoise: *Limba de lemn* [Fanyelv]. Humanitas, București, 2005.
- Változó valóság*. I. Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta Imreh István. Kriterion, Bukarest, 1979.
- Változó valóság*. II. Szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta Egyed Péter. Kriterion, Bukarest, 1984.

Végh József: *Hogyan él ma az erdélyi magyar társadalom?* Nagy Nyomda, Kolozsvár, 1942.

Venczel József: *A falukutatás módszerének vázlata.* Erdélyi Tudományos Intézet, Kolozsvár, 1941.

Venczel József: *A falumunka és az erdélyi falumunka-mozgalom.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1935.

Venczel József: *Az önismeret útján. Tanulmányok az erdélyi társadalomkutatás köréből.* Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel ellátta Imreh István. Kriterion, Bukarest, 1980.

Veres Valér – Magyar Tivadar (Szerk.): *Tanulmányok Venczel József munkásságáról. Az erdélyi magyar társadalomkutatás kezdetei.* Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, 2004.

Veress Károly (Szerk.): *Egyetem az idő sodrásában. A Bolyai Társaság szervezésében tartott Bolyai Egyetem Emlékkonferencia előadásai.* Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2006.

Vincze Gábor: *Illúziók és csalódások. Fejezetek a romániai magyarság második világháború utáni történetéből.* Státus, Kolozsvár, 1999.

Vita Sándor: *A Hiteltől a Tisztelt Házig. Visszaemlékezés, napló (1943–1944), országgyűlési beszédek.* Sajtó alá rendezte és a bevezető tanulmányt írta Hunyadi Attila Gábor. Polis, Kolozsvár, 2014.

Vonyó József (Szerk.): *Személyiség és történelem. A történelmi személyiség. A történelmi életrajz módszertani kérdései.* Magyar Történelmi Társulat – Kronosz – Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára, Pécs – Budapest, 2017.

Zeidler Miklós: *A revíziós gondolat.* Kalligram, Pozsony, 2009.

1.4. ARTICOLE, STUDII, COMUNICATE

A székely történet kutatása nem jelent elkülönülést. Beszélgetés Imreh Istvánnal. Kérdezett Gaál György. *Aetas*. 1995/1–2. 233–239.

Aki a tornác küszöbén állt. Imreh István történészprofesszorral beszélget Sebestyén Kálmán. *Honismeret*. 2003/2. 62–66.

Az 1990. október 27-i közgyűlés irata. Jakó Zsigmond elnöki megnyitóbeszéde. *Erdélyi Múzeum*. 1991/1–4. 183–190.

Bárth János: A rendtartószékely falu. *Agrártörténeti Szemle*. 1975/1–2. 236–237.

Bárth János: Imreh István: Erdélyi hétköznapok. *Honismeret*. 1981/3. 51–52.

Benda Gyula: Erdélyi hétköznapok; Falu, város, civilizáció. In. *Ráday Gyűjtemény Évkönyve*. 1981. 331–336.

Benda Kálmán: Az olomouci nemzetközi helytörténeti konferencia. *Századok*. 1963/6. 1437–1438.

Benkő Loránd: Szabó T. Attiláról. In. Bárth M. János (Szerk.): *Emlékkönyv Szabó T. Attila születésének 100. évfordulójára*. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar – Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Budapest, 2006. 127–146.

Benkő Samu: A falusi írástudók vallomása a székelység múltjáról. *Utunk*. 1974/6. 1–2.

Benkő Samu: Az Erdélyi Tudományos Intézet. *Valóság*. 1992/4. 62–72.

Benkő Samu: Baltahajításnyi kicsi táj kötőereje. *Erdélyi Múzeum*, 2003. 1–2. 105–107.

Benkő Samu: Könyv a székely múltról. *Utunk*. 1956/35. 2.

Benkő Samu: Szabó T. Attiláról. In. Bárth János (Szerk.): *Emlékkönyv Szabó T. Attila születésének 100. évfordulójára*. Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara – Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézete, Budapest, 2006. 151.

Bethlen Gábor a Nagy-Homoród mentén. Imreh István kolozsvári történésszel beszélget Cseke Péter. *Honismeret*. 1993/1. 41–45.

Bódy Zsombor: „Polgárság” és „polgárosodás” fogalma Erdei Ferenc kettőstársadalom-koncepciójában és a társadalomtörténet-írásban. *Kommentár*. 2007/3. 3–16.

Bódy Zsombor: Mobilitás és iskolarendszer. A felső kereskedelmi iskolák helyéről a magyar iskolarendszer társadalomtörténetében. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia diákságának

rekrutációja és mobilitása, 1860–1906. In. Kövér György (Szerk.): *Zsombékok. Középosztályok és iskoláztatás Magyarországon a 19. század elejétől a 20. század elejéig.* Századvég, Budapest, 2006. 757–783.

Bokor Zoltán: A Kolozsvári Magyar Diákok Szövetsége és a székelyudvarhelyi vándorgyűlés. *Székelység.* 1944/1. 11–13.

Both Noémi Zsuzsanna: „A székelyek múltjának marxista feltárásáért.” Programadó írások a szocializmus időszakából. In. Egyed Emese – Fejér Tamás (Szerk.): *Certamen. V. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. szakosztályában.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2018. 271–281.

Both Noémi Zsuzsanna: A „rendtartó- és törvényhozó székely falu” értelmezésének kontextusai Reflexiók Imreh István munkásságáról. In. Romsics Ignác (Szerk.): *Közelítések. Tanulmányok Erdély 19–20. századi történetéhez.* Komp-Press, Kolozsvár, 2018. 231–264.

Both Noémi Zsuzsanna: A bálványosváraljai kutatás recepciótörténete. In. Bodó Barna – Szoták Szilvia (Szerk.): *Fiatal Tudomány – tudományunk fiataljai a Kárpát-medencében.* Külgazdasági és Külügyminisztérium, Budapest, 2017. 59–79.

Both Noémi Zsuzsanna: Diákélet a visszacsatolt Erdélyben. In. *BBC History.* 2016/5. 72–75.

Both Noémi Zsuzsanna: Imreh István gyermek- és ifjúkora. In. Fedinec Csilla (Szerk.): *Terek, intézmények, átmenetek.* Balassi Intézet – Márton Áron Szakkollégium, Budapest, 2015. 118–138.

Both Noémi Zsuzsanna: Jakó Zsigmond és Imreh István. In. *Értelmiségi válaszutak 1945 után: egy akadémiai ülészak előadásai.* Kossuth, Budapest, 179–195.

Both Noémi Zsuzsanna: Népszolgálat és kompromisszum. Életmű a szocialista Romániában. In. *Magyar Kisebbség.* 2012/ 1–2. 273–315.

Both Noémi Zsuzsanna: Service of the People and Compromise: A Life’s Work in Socialist Romania. In. Hunyadi Attila Gábor (Ed.): *State and Minority in Transylvania. 1918–1989: Studies on the History of the Hungarian Community.* Columbia University Press, New York, 2013. 548–583.

Bottoni, Stefano: *Az 1956-os forradalom és a romániai magyarság (1956–1959).* Pro-Print, Csíkszereda, 2006.

Bottoni, Stefano: Az elveszett centrum. Kolozsvár a második világháború után. *Rubicon.* 2005/ 2–3. 127–130.

Bözödi György: A székely úrbéresek és a székely örökségföld kérdése. *Igaz szó.* 1956/9. 1337–1344.

Camil Mureșeanu gyászbeszéde.

<http://www.korunk.org/?q=node/8&ev=2003&honap=3&cikk=7156>, 2018. január 19.

Csatári Dániel. *Századok.* 1957/5–6. 847–850.

Csetri Elek – Imreh István: Erdély társadalmi rétegződéséről (1820–1848). In. Szabad György (Szerk.): *A polgárisodás útján. Tanulmányok Magyarország társadalmának átrétegződéséhez a polgári átalakulás korában.* Tankönyvkiadó, Budapest, 1990. 377–413.

Csetri Elek – Imreh István: Erdélyi városok feudalizmus alkonyán. *Korunk.* 1964/12. 1625–1632.

Csetri Elek: Az erdélyi magyar történészek sajátos feladatai. Beszélgetés Csetri Elekkel. *Aetas.* 1992/1–2. 179–185.

Dankó Imre: *Etnographia.* 1958/2. 311–312.

Darányi Károly: Diákszövetségünk munkaközösségei. *Március.* 1942/1. 6.

Demény Lajos: Két tanulmány Bethlen Gáborról. *Erdélyi Múzeum,* 1993/1–2. 102.

Demény Lajos: Nemzetiségtörténeti munkaprogram. In. Ritoók János (Szerk.): *Korunk Évkönyv.* Kolozsvár, 1981. 50–54.

Demény Lajos: *Nemzetiségtörténeti munkaprogram.* *Korunk.* 1971/8. 1129–1132.

Diák művészek. *Keleti Újság.* 1933. június 15. 5.

Egyed Ákos: A rendtartó székely falu. *Megyei Tükör.* 1974. február 3.

Egyed Ákos: *Gyászbeszéd Imreh István ravatalánál.*

http://eda.eme.ro/xmlui/bitstream/handle/10598/25673/EM_2003_1-2_015_Egyed_Akos-Gyaszbeszed_Imreh_Istvan_ravatalanal.pdf?sequence=1, 2018. január 19.

Éltes Enikő: Krónikáink. *Romániai Magyar Szó.* 1993. május. 2. 7.

Évzáró kiállítás a kolozsvári unitárius gimnáziumban. *Ellenzék.* 1932. június 14. 7.

Fejér Tamás: Szakembernevelés az Erdélyi Múzeum-Egyesület kutatóintézetében. *Erdélyi Múzeum.* 2017/1. 39–43.

Fekete Sándor: Tanulmányok az erdélyi kapitalizmus kezdeteiről. *Agrártörténeti Szemle.* 1957/3–4. 353–358.

„Felelőtlen román elemek” székekkel verték szét a brassói magyar főkonzulátus békésen vacsorázó vendégeit. *Ellenzék.* 1943. március. 3. 1.

Filep Antal: Kísérlet a néprajz és a társadalomtudományok terepkutatásainak megújítására 1935 után. A táj- és népkutató táborok, az egyetemi és a tudományos intézeti falukutatások. In. Keszeg Vilmos – Szakál Anna – Virginás-Tar Emese (Szerk.): *Néprajzi kutatástörténeti örökség Erdélyben.* Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2017. 15–46.

Fodor János: Az 1989-1990-es fordulat eseményei Kolozsváron. In. Bárdi Nándor – Gidó Attila – Novák Csaba Zoltán (Szerk.): *Együtt és külön. Az erdélyi magyarok önszerveződése (1989–1990)*. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, 2014. 153–191.

Fülöp Mihály: Bevezető. In. *Revízió vagy autonómia? Iratok a magyar-román kapcsolatok történetéről (1945–1947)*. A bevezető tanulmányt írta és összeállította Fülöp Mihály. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta Vincze Gábor. Teleki László Alapítvány, Budapest, 1998. 7–29.

Fülöp Mónika: A bálványosváraljai falukutatás. In. Keszeg Vilmos – Szabó Zsolt (Szerk.): *Mezőség, történelem, örökség, társadalom*. Művelődés, Kolozsvár, 2010. 62–77.

Gaál György: A kolozsvári Unitárius Kollégium diáklapjai. In. Gaál György: *Műzsák és erények jegyében*. Unitárius Egyház, Kolozsvár, 2001. 108–118.

Gaál György: Az Unitárius Kollégium a 20. században. In. Gál Kelemen – Benczédi Gergely – Gaál György (Szerk.): *Fejezetek a Kolozsvári Unitárius Kollégium történetéből*. Erdélyi Unitárius Egyház, Kolozsvár, 2007. 139–266.

Gaál György: Kolozsvár kétezer esztendeje dátumokban. In. Dáné Tibor Kálmán – Egyed Ákos – Sipos Gábor – Wolf Rudolf (Szerk.): *Kolozsvár 1000 éve: a 2000. október 13–14-én rendezett konferencia előadásai*. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Kolozsvár, 2001. 315–369.

Gáll Ernő: Nemzet és nemzetiség szociológiai nézetben. *Korunk*. 1970/10. 1526–1538.

Gáll Ernő: Társadalmi valóság és társadalomkutatás. *Korunk*. 1957/1. 7–17.

Gáll Ernő: Társadalomtudomány és önismeret. *Korunk*. 1969/6. 826–833.

Gazdasági önnevelés a Méhkasban. Beszélgetés dr. Kerekes Jenővel az erdélyi iskolaszövetkezetekről. In. B. Kovács András (Szerk.): *Szabályos kivétel. A romániai magyar oktatásügy regénye: 1918; 1944–1948; 1996*. Kriterion, Bukarest – Kolozsvár, 1997. 274–281.

Gyöngyössy Gábor: Milyen a székely ember? *Napjaink*. 1988/2. 32–33.

Gyűjtő Sándor: Munkások a magyar életben. *Március*. 1943/4. 3–4.

Hajdú Lajos: Imreh István: Erdélyi hétköznapiak. *Állam és igazgatás*, 1981/1. 90–93.

Hogyan dolgozik a parasztságtörténet kutatója. *Előre*. 1972. május 4. 3.

Hunyadi Attila: A különböző szövetkezeti típusok és a szövetkezeti értékrend kialakítása. In. Somai József (Szerk.): *Szövetkeztek Erdélyben és Európában*. Romániai Közgazdász Társaság, Kolozsvár, 2007. 111–140.

Húszéves a Kriza János Néprajzi Társaság. Kérdezett Könczei Csongor. *Korunk*. 2011/3. 3–16.

- Igyekeztem jó tanár lenni, s igazat írni. *Szabadság*. 1998. szeptember 18. 9.
- Ila Bálint: Az olomouci helytörténeti konferencia. *Levéltári Szemle*. 1964/1–2. 174–189.
- Imreh István – Pataki József: Hagyomány és korszerűség az állattartásban. *Korunk*. 1966/3. 356–361.
- Imreh István – Vágó Béla: A székelyek múltjának marxista feltárásáért. *Utunk*. 1955/42. 2.
- Imreh István műveinek válogatott bibliográfiája. *Székelyföld*. 1997/1. 74–75.
- Imreh István válogatott bibliográfiája. *Aetas*. 1995/1–2. 240–242.
- Imreh István. Az önértéktudat forrásai.* Kérdezett Cseke Péter. *Korunk*. 1992/4. 8–13.
- Imreh István: A „téli legelőn” tartás. *Falvak Dolgozó Népe*. 1970/34. 7.
- Imreh István: A Bálványosváraljai falukutatás módszerének vázlata. In. *Korunk Évkönyv 1979*. Kolozsvár, 1979. 20–30.
- Imreh István: A bálványosváraljai falukutatás. *Korunk*. 1967/9. 1190–1197.
- Imreh István: A bereckiek moldvai kapcsolatairól a 19. század első felében. *Studia Universitatum Victor Babeş et Bolyai*. 1958/2. 83–93.
- Imreh István: A forradalmár Gábor Áron. *Előre*. 1955/2288. 2.
- Imreh István: A gépgyártó Rajka Péter. In. Bitay Ödön – Bodor András – Bányai László (szerk.): *Tanulmányok a romániai együttlakó nemzetiségek történetéből és testvéri együttműködéséről a román nemzettel*. Politikai Könyvkiadó, Bukarest, 1976.
- Imreh István: A győzelem és a függetlenség napja. *Utunk*. 1952/19. 1–2.
- Imreh István: A Kolozsvár városában megbúvó falu. *Utunk*. 1974/25. 3.
- Imreh István: A legeltetés régi rendje. I. *Falvak Dolgozó Népe*. 1969/38. 7.
- Imreh István: A legeltetés régi rendje. II. *Falvak Dolgozó Népe*. 1969/45. 7.
- Imreh István: A Móricz Zsigmond Kollégium ébresztése. *Korunk*. 1979/5. 345–349.
- Imreh István: A robotoló jobbágy és a társadalomfejlődés. *Korunk*. 1965/9. 1255–1260.
- Imreh István: A szülőföld múltjának varázsa. A helytörténet-írás néhány kérdéséről. *Előre*. 1968/3. 6494.
- Imreh István: A természeti környezet oltalmazása a székely rendtartásokban. In. Várkonyi Ágnes – Kósa László (Szerk.): *Európa híres kertje: történeti ökológiai tanulmányok Magyarországról*. Orpheusz, Budapest, 1993. 122–140.

Imreh István: A vagyonszerzés megítélése Sepsibodokon. *Társadalomtudomány*. 1946/2. 157–166.

Imreh István: Adatok Erdély gazdaságtörténetéhez. *Korunk*. 1957/1. 122–125.

Imreh István: Agrártörténet-írás. *Megyei Tükör*. 1970. november. 15. 1.

Imreh István: Az „úrdolgas világ.” Kossuth Lajos és negyvennyolc a bálványosváraljaiak emlékezetében. In. Dávid Gyula (Szerk.): *Emlékezés Kossuth Lajosra Erdélyben 1994-ben*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 1994. 49–57.

Imreh István: Az agrártörténet-írás és a székely múlt megismerése. *Aluta*. 1970/1. 157–167.

Imreh István: Az EME helytörténeti-honismereti pályázatáról. *Erdélyi Múzeum*. 1993. 3–4. 136–143.

Imreh István: Az erdélyi manufaktúraipar munkásairól. a 19. század első felében. In. *Tanulmányok az erdélyi kapitalizmus kezdeteiről*. Tudományos Könyvkiadó, Bukarest, 1956. 45–96.

Imreh István: Az Erdélyi Tudományos Intézet és a táj kutatás. *Korunk*. 1994/9. 17–21.

Imreh István: Az otthon múltja. *Erdélyi Gazda*. 1995/5. 3.

Imreh István: Bălcescu az agrárpolitikus. *Előre*. 1969/6735. 3–4.

Imreh István: Bălcescu és Kossuth. *Irodalmi Almanach*. 1952/6. 673–688.

Imreh István: Bethlen Gábor és az erdélyi hétköznapiak. *Brassói Lapok*. 1982. január 5. 4–5.

Imreh István: Demokrácia és tradíció. *A Hét*. 1990/7. 9.

Imreh István: Éjjeli legeltetés, ökörtillalmas, lókötohely. *Falvak Dolgozó Népe*. 1969/49. 7.

Imreh István: Emlékezés Ion Alușra. *Művelődés*. 1994/9. 39–41.

Imreh István: *Határőr katonatisztek, székbeli előljárók, falutörvények a Székelyföldön a 18. század végén*. In. Kisbán Eszter (Szerk.): *Parasztkultúra, populáris kultúra és a központi irányítás*. MTA Néprajzi Kutatóintézet, Budapest, 1994. 17–24.

Imreh István: Híradás Brassó szabadegyeteméről. *Utunk*. 1976/46. 1–2.

Imreh István: Itt vagyok otthon. *Székelyföld*. 1997/1. 58–59.

Imreh István: Jegyzetek néprajzról és történelemről. In. Kós Károly (Szerk.): *Népismereti dolgozatok*. Kriterion, Bukarest, 1976. 30–35.

Imreh István: Katonák, jobbágyok, jövevények. *Társadalomtudomány és politika*. 1946/1. 42–67.

- Imreh István: Kemény Dénes: Érdekegység. *Művelődés*. 1968/10. 60–61.
- Imreh István: Közgazdászok Bálványosváralján. *Március*. 1943/5. 11–12.
- Imreh István: Magyarságba oltott Európa. *A Hét*. 1991/5. 3.
- Imreh István: Mezőgazdaság és történelem. *Falvak Dolgozó Népe*. 1968/22. 4–5.
- Imreh István: Múltismeret és helytörténet. *Korunk*. 1969/4. 503–510.
- Imreh István: Napszámosság vagy részesség. *Utunk*. 1946/12. 6.
- Imreh István: Népi termelőeszközök. *Utunk*. 1948/1. 2.
- Imreh István: Rajka Péter, az erdélyi mezőgazdasági gépgyártás úttörője. *Korunk*. 1958/10–11. 1487–1495.
- Imreh István: Székely szabadságharcos hagyományok. *Utunk*. 1957/37. 4.
- Imreh István: Székely történelem-magyar történelem. *Helikon*. 1992/1. 1; 4–5.
- Imreh István: Székelyföldi paraszti jegyzőkönyvek pásztorlási határozatai 1717–1928. *Agrártörténeti Szemle*. 1959. 161–190.
- Imreh István: Szociálpolitika a rendtartó székely falvakban. *Művelődés*. 1996/11. 19–21.
- Imreh István: Születőben Kolozsvár munkás népe. *Utunk*. 1974/26. 3.
- Imreh István: Tanulságok egy falu életéből. *Március*. 1943/4. 5–6.
- Imreh István: Történeti statisztikai kutatások. *Korunk*. 1958/1. 138. 138–139.
- Imreh István: Válasz Bözödi Györgynek. *Igaz Szó*. 1956/11. 1666–1670.
- Imreh István: Válságirodalom és hagyomány. *Korunk*. 1971/11. 1679–1686.
- Imreh István: Velcsuj Jusztina, a székelyek Varga Katalinja. *Korunk*. 1960/12. 1493–1495.
- Imreh Máriával készített interjú; Tizenöt éves a Rajka Péter Vállalkozók Szövetsége. *Szabadság*. 2011. április 5.
- Imreh, Ștefan [Imreh István]: Adâncirea crizei feudalismului în Transilvania. Încercări de reforme (1822–1847). [A feudalizmus mélyülő válsága Erdélyben. Reformkísérletek (1822–1847)] In. *Istoria României*. III. Editura Academiei, București, 1964. 1005–1936.
- Incze Miklós: Magyar történet- és társadalomtudományi műhelyek a kolozsvári magyar egyetemen (1940–1949). *Erdélyi Múzeum*. 1997/3–4. 370–377.
- Jakó Zsigmond: Történetkutatás a Bolyai egyetemen. *Utunk*. 1956/27. 2.

K. Horváth Zsolt. Az életrajzi térről. Szempontok a biográfiai módszer és a szinoptikus szemlélet történeti alkalmazásához. *Korall*. 2011/44. 154–176.

Kakas István – Major László: Nyilatkozat. *Március*. 1943/3. 11.

Kiss Dénes: „...kiváló ember, a magyar ügyben következetes, de társaságban elviselhetetlen.” *Ion Aluș și a kolozsvári szociológia*, <http://bbteszocioblog.blogspot.hu/2012/12/kivalo-ember-magyar-ugyben-kovetkezetes.html>, 2015. március 12.

Kiss István: Magyary Zoltán tatai tevékenysége. In. Gyenisné Landes Edit – Somorjai József: *Tudományos Füzetek. 5. Magyary Zoltán munkássága. Az 1988. május 28-án Tatán rendezett tudományos ülés előadói anyaga*. Komárom Megyei Múzeumok Igazgatósága, Tata, 1990. 16–23.

Kósa László: Könyvek a székelységről. *Könyvvilág*. 1984/7. 11.

Kövér György: Biográfia és történetírás. *Aetas*. 2000/3. 150–157.

Levi, Giovanni: Az életrajz használatáról. *Korall*. 2000/2. 81–92.

Liberalizmus vagy hivatásrendiség? Beszélgetés Imreh István professzorral Venczel József eszméiről. Kérdezett Tanczos Vilmos. *Székelyföld*. 1997/1. 60–69.

Loriga, Sabina: Történet- és életrajzírás a 19–20. században. *Korall*. 2011/44. 5–29.

Magyari András: Falusi írásbeliségünk értékes emlékei. *Korunk*. 1974/6. 790–792.

Mályusz Elemér: A helytörténeti kutatás feladatai. *Századok*. 1923–1924/1–6. 538–566.

Mályusz Elemér: *A népiség története*. In. Hóman Bálint (Szerk.): *A magyar történetírás új útjai*. Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1931. 237–269.

Markos András: A monografikus szociológia. *Társadalomtudomány*. 1942/4–5. 497–547.

Marosi Péter: Falukutatás Bálványosváralján. *Hitel*. 1940–1941/3–4. 285–306.

Marosi Péter: Ki a középosztályból. *Március*. 1942/1. 9.

„Mi székelyek – magyarok és európaiak vagyunk.” Találkozás Imreh István kolozsvári történésszel. *Új Magyarország*. 1994/241. 10.

Nagy Áron [Egyed Ákos]: A romániai magyar történetírásról. *História*. 1987/3. 29–30.

Nagy Mihály Zoltán – Vincze Gábor: Észak-Erdély a két román bevonulás között (1944. szeptember – 1945. március). In. *Autonomisták és centralisták. Észak-Erdély a két román bevonulás között (1944. szeptember – 1945. március)*. Válogatta, szerkesztette és a bevezető tanulmányt írta Nagy Mihály Zoltán és Vincze Gábor. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Pro-Print, Kolozsvár – Csíkszereda, 2004. 19–107.

Nagy Mihály Zoltán: Érdekképviselési lehetőség – integrációs alku. In. Nagy Mihály Zoltán: *Érdekképviselési lehetőség. Integrációs alku. Érdekképviselés vagy pártpolitika? Iratok a Magyar Népi Szövetség történetéhez 1944–1953.* Pro-Print, Csíkszereda, 2009. 17–100.

Nagy Miklós: Múlt – jelen – jövő. *Falvak Dolgozó Népe.* 1968/31. 5.

Ne tegyük most a históriát újból a politika rosszhírű és kétes erkölcsű cselédkéjévé. Imreh István és Balázs Sándor beszélgetése. *A Hét.* 1995. július 28. 1; 3–4.

Novák Csaba Zoltán: A Ceaușescu korszak magyarságpolitikája 1965–1974. In. *Aranykorszak? A Ceaușescu-rendszer magyarságpolitikája, 1965–1974.* I. Összeállította és a bevezető tanulmányt írta Novák Csaba Zoltán. Pro-Print, Csíkszereda, 2011. 11–122.

Novák Csaba Zoltán: Magyarságpolitika a Ceaușescu-korszak második felében. In. *Holtvágányon: A Ceaușescu rendszer magyarságpolitikája, 1974–1989.* II. Összeállította és a bevezető tanulmányt írta: Novák Csaba Zoltán, Pro-Print, Csíkszereda, 2016. 11–122.

Pál Judit: Az erdélyi társadalomtörténet-írás helyzete 1945 után. In. Erős Vilmos – Takács Ádám (szerk.): *Tudomány és ideológia között. Tanulmányok az 1945 utáni magyar történetírásról.* Eötvös Loránd Tudományegyetem – Ötvös Kiadó, Budapest, 2012. 43–56.

Pál Judit: Egyed Ákos nyolcvanéves. In. Pál Judit – Sipos Gábor (Szerk.): *Emlékkönyv Egyed Ákos születésnek nyolcvanadik évfordulójára.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2010. 7–9.

Pál Judit: Jakó Zsigmond, a tudományszervező. *Erdélyi Múzeum.* 2017/1. 25–30.

„...pályám egy nagy kaland volt.” Beszélgetés Jakó Zsigmonddal. Kérdezett Lupescuné Makó Mária. Erdélyi Múzeum. 2006/3–4. 16–26.

Pászka Imre: Szemléleti kérdések a históriában. *Korunk.* 1981/4. 422–423.

Pataki József: Eredmények és feladatok a székelyek történeti múltjának feltárásában. *Korunk.* 1957/2–3. 329–334.

Pataki József: Feltárolóban a székely falu múltja. *A Hét.* 1974/6. 16–17.

Pozsony Ferenc: A Kriza János Néprajzi Társaság. *Korunk.* 1991/1. 85–86.

Puskás Lajos – Puskás Attila: A kolozsvári Egyetemi Diákasztal, a Mensa Academica alapításának története. *Magyar Kisebbség.* 2005/1–2. 133–147.

Rajz és kézimunka-kiállítás az unitárius főgimnáziumban. *Ellenzék* 1933. június 20. 5.

Rajz és kézimunka-kiállítás az Unitárius Kollégiumban. *Ellenzék.* 1932. június 5. 14.

Rajz és kézimunka-kiállítás az Unitárius Kollégiumban. *Keleti Újság.* 1934. június 19. 8.

Rajzkiállítás az Unitárius Kollégiumban. *Ellenzék.* 1934. június 14. 8.

Régiektől a valóságig. Beszélgetés a hatvanéves Imreh Istvánnal. Kérdezett Beke György. *A Hét*. 1980/5. 9.

Ricoeur, Paul: A narratív azonosság. In. László János – Thomka Beáta (Szerk.): *Narratívák 5. Narratív pszichológia*. Budapest, Kijárat, 2001. 15–25.

Rostás Zoltán: *O istorie nefardată a reabilitării sociologice românești* [A román szociológia rehabilitációja – cicomázatlan történelem], <http://www.cooperativag.ro/o-istorie-nefardata-reabilitarii-sociologice-romanesti/>, 2016. május 31.

Scurtu, Ioan: Parlamenti választások Romániában. Választások Nagy-Romániában (1919–1937). *Magyar Kisebbség*: 1996/1–2. 71–82.

Sipos Gábor: László Dezső és Markos András, a kolozsvári Református Gyűjtőlevéltár megteremtői. In. Sipos András (Szerk.): *Magyar levéltáros-életpályák a 19–20. században*. Budapest Fővárosi Levéltára, Budapest, 2004. 183–190.

Szabó T. Attila: Emlékeztető az erdélyi magyar tudományos munkásság kérdésében. In. *Magyar Kisebbség*. 2013/1. 176–219.

„...számomra a szülőfaló egyfajta laboratórium szerepét töltötte be.” Beszélgetés Egyed Ákossal. *Aetas*. 2003/3. 157–162.

Szathmáry Lajos: Növeljük ipari és kereskedelmi pályára középiskolás ifjúságunkat. *Keleti Újság*. 1934. június 17. 4.

100 éve született Dimitrie Gusti. Szociológia tegnap és ma. Beszélgetés Imreh Istvánnal. Erdélyi Lajos interjúja. *Új Élet*. 23. 1980/3. 14–15.

Székeddi Levente: A romániai magyar szociológia átalakulása a második világháborút követő években. *Pro-Minoritate*. 2015/tavaszi. 40–47.

Székely Nép. 1943. április 1.

Székely Nép. 1944. január 11.

Székely Nép. 1944. január 4.

Székely Nép. 1944. január 5.

Székely Nép. 1944. január 6.

Székely Nép. 1944. január 8.

Szilágyi Márton: Mi haszna van az írói biográfiáknak? http://www.irodalomismeret.hu/files/2104_3/szilagy_i_marton.pdf, 2018. szeptember 11.

Tamás Lajos: Az Erdélyi Tudományos Intézet. In. Bisztray Gyula, Szabó T. Attila, Tamás Lajos (Szerk.): *Erdély Magyar Egyeteme. Az erdélyi gondolat és a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Története*. Erdélyi Tudományos Intézet, Kolozsvár, 1941. 409–416.

Tánczos Vilmos: A Kriza János Néprajzi Társaság múltjáról, jelenéről, jövőjéről. *Korunk*. 2011/3. 17–21.

Tanügyi hírek. *Ellenzék*. 1931. július 18. 7.

Telegdy Balázs: Venczel József módszertani felfogásának alakulása. *Pro-Minoritate*. 2015/ Tavasz: 28–39.

Tóth Pál Péter: Az önkormányzó falvak. *Valóság*. 1985/7. 106–107.

Töredékek Imreh István emlékeiből. A szöveget gondozta Vofkori Máira. *Korunk*. 2014/12. 86–92.

Történészek műhelyében. Imreh Istvántól kérdezett Páll Árpád. *Új Élet*. 1982/21. 14.

Trócsányi Zsolt: A romániai magyar történészek újabb munkáiról. *Tiszatáj*. 1975/11. 80–88.

Trócsányi Zsolt: A törvényhozó székely falu. *Századok*. 1985/4. 1051–1053.

Trócsányi Zsolt: Imreh István: Erdélyi hétköznapiak. *Századok*. 1980/5. 864–865.

Tudós családba született... Beszélgetés Imreh István stockholmi kutatóval. <http://szabadsag.ro/~tudos-csaladba-szuletett->, 2018. december 9

Új könyvek. *Békés Megyei Népiújság*. 1981. december 2. 6.

Változó Valóság – változó szociográfia. *Korunk*. 1979/6. 440–454.

Venczel József: Dimitrie Gusti és az erdélyi magyar falukutatók. *Korunk*. 1970/6. 821–825.

Venczel József: Új székely kongresszust. *Hitel*. 1943/4. 238–240.

Vita Zsigmond: Gusti professzor magyar tanítványai és az első falukutató munkatáborok. *Korunk*. 1977/1–2: 126–129.

Vofkori Mária: Imreh Istvánról. In: Csetri Elek – Egyed Ákos – Somai József (Szerk.): *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából*. II. Romániai Magyar Közgazdász Társaság, Kolozsvár, 2004. 309–334.

Vörös Károly: Imreh István: A rendtartó székely falu. *Századok*. 1980/4. 694–695.

Wellmann Imre: Földközösségtől faluközösségig. Kutatások és felfogások Tagányi Károlytól Imreh Istvánig. *Etnographia*. 1989/1–4. 278–302.

Wellmann Imre: Parasztnépünk múltjának feltárása. *Hitel*. 1944/4. 296–316.

1.5. CĂRȚI DE REFERINȚĂ, ENCICLOPEDII, PAGINI WEB

Adatbank erdélyi magyar elektronikus könyvtár – lexikon. <http://www.adatbank.ro/>, 2019. március 1.

A Magyar Szent Korona Országainak 1901–1910. évi népmozgalma községenként. 46. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

A Magyar Szent Korona Országainak 1910. évi népszámlálása. A népesség főbb adatai községek és népesebb puszták, telepek szerint. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, 42. Budapest, 1942.

A Magyar Szent Korona Országainak 1910. évi népszámlálása. A népesség foglalkozása és a nagyipari vállalatok községenként. 48. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

Baross Károly (Szerk.):*Magyarország földbirtokosai.* Budapest, 1893.

Romániai Magyar Irodalmi Lexikon. <http://mek.oszk.hu/03600/03628/html/>, 2018. január 15.

Institutul de Istorie Gheorghe Barițiu al Academiei Române [A Román Akadémia Gheorghe Barițiu Történelmi Intézete], http://www.history-cluj.ro/Istorie/Ro/startIstorie_istoric.htm, 2019. január 2.